

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

**pentru modificarea Legii nr.205/2004 privind protecția animalelor -
Republicată**

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Art.I.- Legea nr.205/2004 privind protecția animalelor - Republicată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.531 din 14 iunie 2004, se modifică și se completează și va avea următorul cuprins:

La articolul 1 se introduce un alineat 1¹ cu următorul cuprins:

„(1¹) Animalele sunt ființe simțitoare, cu drepturi și libertăți, capabile să simtă durere, suferință și emoții și au dreptul la un tratament uman, care să țină cont de nevoile lor de bunăstare, inclusiv cele sociale, emoționale, cognitive, și care să le asigure îngrijire și protecție. Această definiție include toate speciile de vertebrate, precum și cefalopodele și custraceele decapode, în conformitate cu legislația europeană.”

La articolul 5, după alineatul (2), se introduce un noul alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:

Se adaugă un nou aliniat

„(3) Pentru asigurarea bunăstării animalelor fără stăpân, în conformitate cu articolul 1, sunt permise următoarele activități:

a) hrănirea și adăparea acestora pe domeniul public, în condiții care nu afectează sănătatea publică sau siguranța cetățenilor;

b) amplasarea de adăposturi temporare de tip căsuțe pentru câini și pisici, pe domeniul public, cu avizul prealabil al autorității administrației publice locale, privind locațiile permise, acolo unde comunitatea se îngrijește de animale;

c) organizarea de campanii de informare și educarea cu privire la hrănirea și adăparea pe domeniul public, în special pe timp de vreme extremă.”

Articolul 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) În sensul prezentei legi, prin rău tratament se înțelege comportamentul brutal, abuzul în utilizarea animalelor, supunerea animalelor la eforturi inutile, precum și neasigurarea condițiilor prevăzute la art.5 alin.(1).

(2) În sensul prezentei legi, prin cruzime față de animale se înțelege:

- a) omorârea animalelor, cu intenție;
- b) practicarea tirului pe animale domestice sau captive;
- c) organizarea de lupte între animale sau cu animale;
- d) folosirea de animale vii pentru dresajul animalelor sau pentru a le controla agresivitatea;
- e) folosirea de animale pentru expoziții, spectacole, publicitate, realizare de filme și în scopuri asemănătoare, dacă aceste activități le provoacă suferințe fizice și psihice, afecțiuni sau răni;
- f) abandonarea și/sau alungarea unui animal a cărui existență depinde de îngrijirea omului;
- g) administrarea de substanțe destinate stimulării capacităților fizice ale animalelor în timpul competițiilor sportive, sub forma dopajului;
- h) maltratarea și schingiuirea animalelor;
- i) intervențiile chirurgicale destinate modificării aspectului unui animal sau altor scopuri necurative, cum ar fi codomia, cuparea urechilor, sectionarea corzilor vocale, ablația ghearelor, coltilotul ciocului și dinților;
- j) provocarea de suferințe fizice și psihice prin orice mijloace, altele decât cele prevăzute ca infracțiuni sau care nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni;
- k) despărțirea puilor de mamă până la vârsta de minimum opt săptămâni de viață;
- l) capturarea animalelor prin alte metode decât cele prevăzute de lege;
- m) folosirea armelor cu tranchilizant în alte situații decât pentru imobilizarea animalelor;
- n) zoofilia;
- o) filmarea, distribuirea sau publicarea în mediul online a imaginilor, înregistrărilor ori materialelor care prezintă acte de cruzime, abuz, violență sau suferință intenționată asupra animalelor, în scop de amuzament, provocare, câștig, popularitate sau alte forme de recompensă socială ori financiară, cu excepția materialelor utilizate în scop jurnalistic, educativ, probatoriu sau de denunțare a faptelor de abuz.”

Articolul 7 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Abandonul constă în lăsarea pe domeniul public sau pe proprietatea privată a unei persoane fizice/juridice sau instituții publice a unui animal fără hrană, apă, adăpost și tratament medical.”

Articolul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Prin deținător de animale sălbatice se înțelege doar centru de reabilitare, rehabilitator autorizat sau sanctuar pentru animale sălbatice.

(2) Prin animal sălbatic se înțelege orice exemplar de specie autohtonă sau alohtonă (inclusiv specie introdusă sau invazivă), care trăiește în libertate în mediul natural al României și care nu este animal domestic sau de companie, indiferent de starea sa de libertate. Nu sunt considerate animale sălbatice exemplarele provenite din linii de reproducere în captivitate, identificate și recunoscute prin acte doveditoare sau deținute legal în captivitate.

(3) Centru de reabilitare pentru animale sălbatice reprezintă o entitate juridică distinctă, autorizată potrivit legii de către Autoritatea Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor și de către Agenția pentru Protecția Mediului competentă teritorial, care dispune de infrastructură, personal specializat (medici, biologi, îngrijitori cu competențe specifice) și dotări specifice, având ca scop exclusiv preluarea, îngrijirea, recuperarea și reintegrarea în mediul natural a animalelor sălbatice aflate în dificultate. Centrele de reabilitare au obligația de a informa Agenția pentru Protecția Mediului de speciile pe care le au în grijă și statusul lor.

(4) Rehabilitator pentru animale sălbatice este reprezentat de o persoană fizică autorizată ce poate deține temporar animale sălbatice exclusiv în baza unui contract de afiliere cu un centru de reabilitare autorizat, având obligația de a respecta standardele de bunăstare și instrucțiunile stabilite de centru și de către legislația și normele în vigoare. Rehabilitatorul trebuie să dețină pregătire formală sau atestare specifică în domeniul reabilitării faunei sălbatice, recunoscută de central respectiv. Pe toată durata deținerii, responsabilitatea administrativă, legală și veterinară pentru animal revine centrului de reabilitare, iar animalele aflate în grija rehabilitatorului sunt considerate, din punct de vedere legal, în custodia centrului.

(5) Sanctuar pentru animale sălbatice reprezintă o entitate juridică specializată autorizată de către Autoritatea Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor și de către Agenția pentru Protecția Mediului, care asigură adăpostirea și îngrijirea permanentă a animalelor sălbatice salvate din condiții de captivitate ilegală, abuzate sau care nu se pot reintegra în mediul natural, cu condiția ca cerințele de bunăstare să fie îndeplinite conform caracteristicilor speciei și celor cinci libertăți fundamentale.

(6) Orice altă formă de deținere a animalelor sălbatice în afara situațiilor de mai sus este interzisă și sancționată potrivit legii.

(7) Pentru animalele sălbatice aparținând speciilor alohtone invazive, centrele de reabilitare pot asigura îngrijire, evaluare și, după caz, eutanasiere, fiind strict interzisă eliberarea acestora în mediul natural. Transferul, deținerea sau alte forme de utilizare se realizează exclusiv conform legislației privind speciile invazive și cu avizul autorităților competente.

(8) Condițiile privind deținerea, îngrijirea, transferul și eliberarea animalelor sălbatice din reabilitare se stabilesc conform normelor metodologice, cu îndeplinirea condițiilor ecologice, populaționale, biologice, veterinare, de bunăstare, infrastructură, trasabilitate, selecție a centrelor, precum și criteriile de evaluare pentru transferul între centre, sanctuare și grădini zoologice.

(9) Animalele sălbatice care, în urma evaluării medicale și comportamentale efectuate de către centrul de reabilitare autorizat, nu pot fi eliberate în mediul natural și nu întrunesc criteriile pentru menținerea etică în captivitate vor fi eutanasiate, conform procedurilor prevăzute de lege.

(10) Perioada de păstrare a animalelor sălbatice în regim de tratament sau reabilitare nu poate depăși 180 de zile calendaristice de la internarea animalului în centru. Prin excepție, pentru puii a căror dobândire a independenței naturale presupune o perioadă mai lungă de reabilitare, această perioadă poate fi prelungită până la atingerea vârstei biologice minime pentru independență, conform caracteristicilor biologice specifice fiecărei specii. Orice prelungire suplimentară a perioadei inițiale se permite doar cu avizul autorităților competente și în baza unei justificări documentate. Prin excepție, pot fi transferate către sanctuare de animale sălbatice. Transferul către sanctuare se poate face numai dacă aceste unități fac dovada îndeplinirii unor condiții de bunăstare, spațiu, infrastructură și personal specializat adaptate nevoilor de captivitate permanentă, conform normelor metodologice și în urma unui raport de recomandare a transferului argumentat și semnat de către un centru de reabilitare. Condițiile privind deținerea, îngrijirea, transferul și eliberarea animalelor sălbatice din captivitate sunt stabilite de Anexa 1.

Se adaugă Articolul 14¹ și va avea următorul cuprins:

„(1) Este interzisă dresarea unui animal pentru a ataca omul, un alt animal sălbatic sau domestic și organizarea de teste sau probe în acest sens, cu excepția câinilor utilitari de pază.

(2) Nu pot fi dresați sau testați în acest scop câinii din rasele de ciobănesc românesc, omologate de Asociația Chinologică Română la Federația Chinologică Internațională, metișii acestor rase, precum și orice alți câini folosiți pentru paza stânelor și fermelor, însoțirea și întoarcerea turmelor și cirezilor, așa cum aceștia sunt

definiți de Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr.407/2006, cu modificările și completările ulterioare.”

Articolul 15 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Autoritatea Națională Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, din considerente privind protecția animalelor sau conservarea speciilor de animale existente pe teritoriul țării, poate impune anumite condiții, precum a limita, sau interzice importul, exportul, tranzitul și comerțul cu animale ținând cont de reglementările comunitare, de condiții meteorologice și de bunăstarea animalelor, precum și de condițiile prevăzute la art.5 și 6.”

După articolul 15 se introduce un nou articol 15¹ ce va avea două aliniate, alin(1) și alin.(2), cu următorul cuprins:

Articolul 15¹:

(1) Este interzis transportul animalelor de companie în condiții care nu respectă normele sanitar veterinare în vigoare.

(2) Se interzice promovarea comercializării și comercializarea animalelor de companie în târguri ori alte locuri publice/private și pe internet, dacă proprietarii persoane fizice sau juridice nu dețin cănișe, felise, alte crescătorii de animale înregistrate sanitar-veterinar. Prin comercializare se înțelege acțiunea de a oferi spre vânzare animale, indiferent de cine este proprietarul animalelor.”

Articolul 16 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Transportatorii au obligația de a transporta animalele în condiții corespunzătoare, în funcție de specie, stare fiziologică, sex, vârstă, categorie de producție, pentru a evita rănirea ori epuizarea fizică și/sau psihică a acestora.

(2) Condițiile privind transportul animalelor se stabilesc prin ordin al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.

(3) Transportul de animale vii în scop comercial este posibil numai în condițiile prezentei legi precum, a Regulamentului European 1/2005 privind protecția animalelor în timpul transportului și al operațiunilor conexe și a Regulamentului (CE) nr.1099/2009 al Consiliului din 24 septembrie 2009 privind protecția animalelor în momentul uciderii.”

Articolul 17 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Animalele pot fi folosite în scop publicitar, în spectacole, expoziții, competiții sau alte manifestări similare numai dacă:

a) organizatorul asigură condițiile prevăzute la art.5;

b) sănătatea și bunăstarea animalelor nu sunt puse în pericol.

(2) Se interzice folosirea animalelor aparținând subîncręgăturii vertebrate indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanți, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare.

(3) Fac excepție de la prevederile alin.(2) caii, câinii, unele specii de păsări exotice granivore și animalele folosite în delfinarii, acvarii. Caii, câinii și animalele de rentă pot participa la concursuri, târguri, competiții și expoziții de profil organizate și autorizate conform legii, cu excepția concursurilor de tracțiune. Excepție de la concursurile de tracțiune fac câinii, în cazul concursurilor de frumusețe și concursurilor sportive, sigure și de intensitate moderată, adaptate fiziologiei raselor, care stimulează fizic și psihic câinii, sau alte evenimente similare.”

Articolul 18 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Este interzisă administrarea animalelor de substanțe ori să fie supuse unor procedee pentru creșterea sau diminuarea nivelului natural al performanțelor.

(2) Comisia de organizare a competițiilor și/sau de arbitraj va cuprinde obligatoriu un medic veterinar de liberă practică și un reprezentant al organizațiilor de protecție a animalelor.”

Articolul 24 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Animalele pot fi folosite pentru cercetare științifică, diagnosticarea de boli, producerea unor produse biologice, numai dacă obiectul activității nu poate fi atins prin alte metode ce nu implică folosirea animalelor și numai dacă rezultatele nu au fost deja validate prin experimente anterioare, identice sau similare.

(2) Se interzice folosirea oricăror specii de animale în scopuri didactice, dacă prin acestea se produce lezarea fizică, psihică sau moartea animalului.”

Articolul 24¹ se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Polițiștii din cadrul Poliției Române care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, constată că un animal se află într-o situație de pericol emit, de îndată, ordin de plasare a animalului în adăpost pentru o perioadă de 30 de zile, pe care îl comunică Consiliului Județean, acesta din urmă putând opta pentru încredințarea lui prin ordin de plasare unei asociații sau fundații de protecție a animalelor, care are contract de prestări servicii medicale veterinare cu un cabinet veterinar înregistrat conform legii.

(2) În sensul alin.(1), prin animal aflat într-o situație de pericol se înțelege animalul aflat în oricare dintre următoarele situații:

- a) animal care a fost rănit, schingiuit sau supus zoofiliei;
- b) animal care a fost implicat în lupte între animale sau cu animale;
- c) animal domestic sau animal sălbatic captiv asupra căruia a fost practicat tirul;
- d) animal folosit pentru dresajul altor animale sau pentru a controla agresivitatea altor animale;
- e) animal domestic expus forțat la temperaturi foarte ridicate ori foarte scăzute;
- f) animal din speciile ecvidee, bovine, ovine și caprine aflat, fără supraveghere, pe căile de circulație publică;
- g) animal care nu beneficiază de hrană și apă în cantități suficiente, de un adăpost corespunzător sau de tratamente medicale;
- h) animal care a fost supus unei suferințe, chiar dacă nu există leziuni ori răni vizibile;
- i) se emite ordin inclusiv pentru ridicarea animalului în vederea continuării cercetărilor și asigurării protecției vieții acestuia și a unui climat de bunăstare până la momentul hotărârii definitive a instanței care se va pronunța și cu privire confiscarea animalului în cauză.

(3) Polițiștii constata existența situației de pericol pe baza evaluării situației de fapt și a stării fizice a animalului care rezultă, după caz, din:

- a) constatarea directă și consemnarea celor constatate într-un înscris ori înregistrarea celor constatate cu mijloace tehnice;
- b) declarațiile persoanelor implicate în activitățile desfășurate cu privire la situațiile de pericol prevăzute la alin.(2) sau ale persoanelor care au asistat la activitățile respective sau au cunoștință despre desfășurarea acestora;
- c) înregistrări video, fotografii, declarații ale martorilor ori constatări ale medicului veterinar, indiferent dacă leziunile fizice sunt vizibile sau nu;
- d) înscrisuri, inclusiv cele de natura mesajelor sau publicărilor în mediul electronic și/sau de telefonie mobilă;
- e) fișa de observație clinică întocmită de un medic veterinar.

(4) Polițiștii nu emit ordin de plasare a animalului în adăpost atunci când constată că situația de pericol nu a fost generată de către deținătorul animalului, iar acesta declară în scris că va asigura respectarea dispozițiilor art.5.

(5) Pentru punerea în executare a ordinului de plasare a animalului în adăpost, dacă viața animalului este pusă în pericol, polițistul poate pătrunde în orice spațiu privat, chiar și în lipsa acordului proprietarului sau deținătorului spațiului.

(6) Ordinul de plasare emis în cadrul activităților de urmărire penală cu au ca obiect infracțiuni cuprinse în Legea nr.205/2004, OUG nr.55/2002, OUG nr.155/2001 poate fi prelungit de drept până la finalizarea cercetărilor, urmând ca instanța de judecată să se pronunțe în ceea ce privește confiscarea animalului în cauză.”

Articolul 24⁵ se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Deținătorul poate solicita entității care asigură prestarea serviciului public de adăpostire a animalelor restituirea animalului plasat în adăpost, în termen de maximum 15 de zile de la data la care încetează aplicarea măsurii de plasare în adăpost, doar pentru animalele plasate în adăpost potrivit art.24¹ alin.(2) lit.e), f) și g). Prin excepție, deținătorii animalelor plasate în adăpost potrivit art.24¹ alin.(2), lit.f) pot solicita restituirea acestora și în perioada de aplicare a măsurii de plasare în adăpost.

(2) Deținătorul are obligația de a plăti către consiliul județean sau către Consiliul General al Municipiului București cheltuielile cu asistența veterinară de urgență, inclusiv intervenția chirurgicală, hrănirea, cazarea, deparazitarea, vaccinarea și controlul bolilor animalelor efectuate cu animalul plasat în adăpost.

(3) Animalul plasat în adăpost nu se restituie deținătorului dacă animalul face obiectul unei măsuri asigurătorii sau de confiscare în cadrul procesului penal ori al unei măsuri de confiscare în materie contravențională.

(4) Aplicarea măsurii de plasare în adăpost încetează la data expirării perioadei de 30 de zile prevăzute la art.24¹ alin.(1) sau, în interiorul acestei perioade, la data pronunțării de către instanța de contencios administrativ a soluției de suspendare sau de anulare a ordinului de plasare a animalului în adăpost.

(5) Animalul plasat în adăpost se consideră abandonat dacă deținătorul nu solicită restituirea acestuia în termenul prevăzut la alin.(1).”

Articolul 25 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă:

a) intervențiile chirurgicale destinate modificării aspectului unui animal sau altor scopuri necurative, cum ar fi codotomia, cuparea urechilor, secționarea corzilor vocale, ablația ghearelor, coltilotul ciocului și dinților;

b) despărțirea puilor de mamă până la vârsta de minimum opt săptămâni de viață în vederea comercializării, exceptând îndepărtarea puilor de mamă înainte de perioada minimă specific speciei pentru înțarcare;

c) folosirea de animale vii pentru dresajul animalelor sau pentru a le controla agresivitatea, dacă le creează suferință.

(2) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani sau cu amendă:

a) folosirea animalelor sălbatice aparținând subîncrângăturii vertebrate, indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanți, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare, precum și folosirea animalelor de rentă la concursurile de tracțiune;

b) folosirea armelor cu tranchilizant asupra animalelor în alte situații decât pentru imobilizarea acestora;

c) practicarea tirului pe animale domestice sau pe animale sălbatice captive;

d) rănirea cu intenție a animalelor;

e) supunerea animalelor la eforturi fizice inutile, urmate de moartea animalelor.

(3) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani:

a) uciderea animalelor, cu intenție, fără drept;

b) schingiuirea animalelor;

c) organizarea de lupte între animale sau cu animale;

d) zoofilia;

e) dresarea unui animal pentru a ataca omul, un alt animal sălbatic sau domestic și organizarea de teste sau probe în acest sens, cu excepția câinilor utilitari de pază.

(4) În cazul condamnării pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin.(1) și (2), instanța poate dispune ca pedeapsă complementară interdicția de a deține animale pentru o perioadă de la un an la 5 ani, iar în cazul condamnării pentru una dintre infracțiunile prevăzute la alin.(3), instanța dispune ca pedeapsă complementară interdicția de a deține animale.”

După articolul 25 se introduce un nou articol denumit 25¹ și va avea următorul cuprins:

„(1) Prin rănire, în sensul prezentei legi, se înțelege orice faptă care provoacă animalului o vătămare fizică sau psihică, durere, stres ori suferință, indiferent dacă există urme vizibile, leziuni externe.

(2) Vătămarea fizică și psihică a animalului se consideră a exista inclusiv în absența leziunilor corporale externe, atunci când există dovezi de stres, teamă, anxietate, tulburări de comportament sau reacții fiziologice anormale cauzate de acțiuni violente sau abuzive.

(3) Rănirea înseamnă orice faptă care provoacă animalului durere, stres, frică sau suferință; chiar și fără leziuni externe.”

După articolul 25¹ se introduc două noi articole 25² și 25³ și vor avea următorul cuprins:

Articolul 25²:

„(1) Se consideră tentativă la infracțiunile prevăzute art.25 punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul.”

Articolul 25³:

„(1) Faptele prevăzute la art.25 alin.(1)-(3) constituie infracțiuni agravante atunci când:

a) sunt filmate, fotografiate sau transmise intenționat în mediul online, prin rețele sociale sau alte platforme digitale, cu scopul de a expune, obține apreciere, profit, audiență sau de a promova cruzimea față de animale;

b) sunt comise cu participarea sau ajutorul unei alte persoane care filmează, difuzează sau încurajează fapta;

c) prin difuzarea publică, imaginile generează replici, imitări, incitări sau alte forme de violență împotriva animalelor.

(2) În aceste cazuri, limitele speciale ale pedepselor prevăzute la art.25 alin.(1)-(3) se majorează cu jumătate.

(3) Tentativa de filmare, transmitere sau publicare intenționată a unor fapte de cruzime, chiar dacă actul de violență nu a produs efecte, constituie infracțiune și se sancționează potrivit dispozițiilor alin.(1).

(4) Nu constituie infracțiune filmarea, deținerea sau publicarea materialelor realizate în scop jurnalistic, probatoriu, educativ sau de denunțare a faptelor de cruzime față de animale, dacă din conținutul acestora rezultă clar lipsa intenției de promovare a violenței.”

Articolul 26 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Constituie contravenții următoarele fapte:

a) nerespectarea dispozițiilor art.5 alin.(1);

b) nerespectarea dispozițiilor art.6 alin.(2) lit.e), f), g), j), k) și o);

c) nerespectarea dispozițiilor art.14;

d) nerespectarea dispozițiilor art.30 alin.(3);

e) nerespectarea dispozițiilor art.11;

f) nerespectarea dispozițiilor art.15¹;

g) nerespectarea dispozițiilor art.24³ alin.(1).

(2) Contravențiile prevăzute la alin.(1), cu excepția art.6 lit.j), se sancționează cu amendă de la 2.000 de lei la 20.000 de lei.

(3) Contravențiile prevăzute la art.6 lit.j) se sancționează cu amendă de la 5.000 la 20.000 de lei.”

Articolul 27 SE ABROGĂ.

Articolul 29 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute la art.26 se fac de persoane împuternicite, potrivit atribuțiilor de serviciu, din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, Poliției Locale și Ministerului Afacerilor Interne.

(2) SE ABROGĂ.

(3) Contravențiilor prevăzute la art.26 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.180/2002, cu modificările și completările ulterioare.”

Articolul 30 se modifică și va avea următorul cuprins:

„(1) Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, Ministerul Afacerilor Interne, prin organele abilitate, Poliția Locală, în colaborare cu reprezentanții organizațiilor de protecție a animalelor, monitorizează aplicarea prezentei legi.

(2) Pentru îndeplinirea prevederilor prezentei legi, persoanele împuternicite, potrivit atribuțiilor de serviciu, din cadrul Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor și al Ministerului Afacerilor Interne și ale Poliției Locale au acces în clădiri, adăposturi și alte locuri unde sunt ținute animalele, precum și dreptul de a solicita orice informație și documente necesare controlului și de a preleva probe pentru cercetări și analize de laborator.

(3) Deținătorul are obligația de a permite accesul personalului Ministerului Afacerilor Interne și Poliției Locale în locul unde sunt ținute animalele pentru a face dovada respectării art.5.”

Anexa nr.1 la Legea nr.205/2004**Protocol obligatoriu privind evaluarea, selecția și menținerea în captivitate permanentă a exemplarelor din specii indigene neeliberabile****I. Scop, temei, aplicabilitate**

1. Scop - Prezenta anexă stabilește criteriile tehnice, etice și administrative pentru evaluarea post-tratament și decizia de menținere în captivitate permanentă a exemplarelor din specii indigene neeliberabile, precum și obligațiile minime de bunăstare aplicabile sanctuarelor, în vederea:

- a) asigurării unui cadru unitar, bazat pe principii științifice și etice;
- b) prevenirii suferinței, stresului și exploatării, prin criterii clare de selecție, bunăstare și monitorizare;
- c) garantării bunăstării fizice și psihice potrivit celor cinci libertăți fundamentale ale animalelor.

2. Justificare - Se aplică în executarea Legii nr.205/2004 privind protecția animalelor și a legislației incidente privind conservarea și bunăstarea faunei sălbatice, inclusiv O.U.G. nr.57/2007 (aprobată prin Legea nr.49/2011) și actele subsecvente.

3. Sfera de aplicare:

- a) sanctuare pentru animale sălbatice;
- b) centre de reabilitare și reabilitatori asociați când propun captivitate permanentă sau transfer către sanctuar;
- c) autorități competente (GNM, APM, ANSVSA) pentru avizare, control și monitorizare.

4. Limite de aplicare

- a) nu reglementează reabilitarea, tratamentul ori eliberarea (se aplică procedurile centrelor și normele specifice stabilite de CNSRAS);
- b) nu conferă drept de capturare sau reținere a exemplarelor din mediul natural;
- c) nu substituie reglementările sanitar-veterinare, de mediu și CITES, pe care le completează prin standarde profesionale de aplicare.

5. Principii directoare

- a) intervenție minimă și proporțională: captivitatea permanentă se aprobă doar când reintroducerea este imposibilă din cauze medicale/fiziologice/comportamentale ireversibile, constatate de specialiști;
- b) profesionalism și competență: deciziile sunt asumate de medici veterinari, în colaborare cu specialiști în reabilitare;
- c) transparentă și trasabilitate: toate deciziile, transferurile și decesele sunt documentate și raportate autorităților.

II. Definiții și termeni de specialitate

2.1. Exemplar neeliberabil - individ care, în urma evaluării medicale și comportamentale, prezintă leziuni/deficite ireversibile ce fac imposibilă supraviețuirea și adaptarea în natură; statutul se stabilește prin referat justificativ și se confirmă prin decizia comisiei mixte prevăzute în prezenta anexă.

2.2. Bunăstare animală - starea individului rezultată din satisfacerea nevoilor biologice și etologice, caracterizată prin absența durerii, a stresului cronic sau a fricii, precum și prin posibilitatea de a manifesta comportamente specifice speciei, în limitele regimului de captivitate.

2.3. Stres comportamental cronic - stare de distres documentată prin manifestări persistente (stereotipii, automutilare, apatie, hiperreactivitate ori agresivitate) incompatibile cu o bunăstare acceptabilă și nerezolvate prin management corect.

2.4. Imprintare - fixare anormală și durabilă asupra omului, cu pierderea recunoașterii și interacțiunii normale cu conspecificii și a comportamentelor naturale de evitare, socializare și hrănire.

2.5. Habituare - diminuarea răspunsului de evitare față de oameni ca urmare a expunerii repetate, poate fi parțial reversibilă prin reabilitare dirijată.

2.6. Principiul precauției - în caz de incertitudine privind capacitatea unui exemplar de a trăi fără suferință, se adoptă soluția care minimizează riscul de durere, stres sau deteriorare a sănătății, inclusiv, după caz, eutanasierea.

2.7. Eutanasiere - inducerea rapidă și ireversibilă a morții fără durere, teamă sau stres, prin metode aprobate de autoritatea veterinară, cu sedare prealabilă atunci când este necesar, efectuată de medic veterinar.

2.8. Cinci Libertăți ale Animalelor - Standard minim de bunăstare care garantează, pentru orice exemplar ținut în captivitate, următoarele:

a) Libertatea de a nu suferi de foame și sete - acces permanent la apă potabilă și la o hrană adecvată speciei, vârstei și stării fiziologice; administrarea se face potrivit particularităților biologice ale speciei, inclusiv prin tehnici specifice de hrănire când acestea sunt necesare. În absența resurselor/competenței pentru asigurarea hrănirii conforme (ex. păsările din familia Apodidae sau alte specii supra-specializate) sau a transferului legal către un alt centru care dispune de acestea, se dispune eutanasierea;

b) Libertatea de a nu suferi de lipsa disconfortului - adăpost, microclimat, spațiu și substrat potrivite pentru odihnă, scăderea nivelului de stres și termoreglare, mimând condițiile speciei din mediul natural;

c) Libertatea de a nu suferi de durere, leziuni și boli - prevenție, supraveghere, diagnostic și tratament medical veterinar permanent; eutanasiere când prognosticul este nefavorabil;

d) Libertatea de a nu putea să-și manifeste comportamentele naturale - oportunități reale pentru comportamente specifice speciei (mișcare, vânatoare/căutare, scăldat, cățarat, cuibărit), inclusiv companie conspecifică ori separare, în funcție de specie;

e) Libertatea de nu suferi de frică și stres - management care reduce suferința psihică: evitarea manipulării și manipulare calmă (atunci când este necesar), rutină predictibilă, îmbogățire ambientală și protecție față de factori aversivi.

2.9 Consiliului Național al Specialiștilor în Reabilitarea Animalelor Sălbatic (CNSRAS) se va înființa la cel mult 12 luni de la publicarea în Monitorul Oficial a prezentei modificări și va coordona lista națională a specialiștilor în fauna sălbatică pentru comisiile de evaluare, va gestiona o bază de date electronică a animalelor sălbatic preluate pentru tratament temporar și aprobați pentru captivitate permanentă la nivelul României și va recomanda planuri de formare permanentă pentru specialiști.

2.10 Specialistul independent - expert cu pregătire documentată în medicină veterinară, biologie, ecologie sau etologie, cu minimum 3 ani experiență practică în reabilitarea faunei sălbatic. Este înscris pe lista națională publică a specialiștilor aprobată de CNSRAS și dovedește experiență în centre naționale/internaționale ori prin atestate și recomandări profesionale.

III. Organizarea și separarea funcțională

3.1. Principii generale

(1) Pentru prevenirea contaminării încrucișate, a stresului și a confuziilor de rol, sanctuarele și centrele de reabilitare funcționează separat fizic, funcțional și administrativ.

(2) Sunt entități distincte și pot fi considerate complementare numai în baza unor protocoale scrise și avize/autorizații separate de funcționare.

3.2. Locație și amplasament

(1) Sanctuarul se amplasează la minimum 500 m de cel mai apropiat centru de reabilitare.

(2) Excepțiile se admit numai în cadrul procedurii de reglementare de mediu, pe baza demonstrării existenței unei bariere naturale sau artificiale (pădure, curs de apă, garduri, clădiri tampon) ce elimină riscul de contact direct, transmitere de agenți patogeni și stres vizual/auditiv.

(3) Locația asigură liniște acustică, izolare față de trafic intens și împiedică vizualizarea directă a animalelor de către public neautorizat.

(4) Se respectă reglementările de zonare și protecție sanitar-veterinară.

3.3. Infrastructură și circuite separate

(1) Fiecare unitate deține proprii: spații de carantină și tratament; zone de preparare hrană; depozite; echipamente de curățenie/dezinfectare; personal desemnat și echipamente individuale de protecție.

(2) Este interzisă utilizarea în comun a ustensilelor, cuștilor de transport, materialelor de hrănire, uniformelor și a circuitelor de deșeuri.

(3) Apa, furajele și materialele de îmbogățire ambientală se gestionează separat.

(4) Orice transfer între unități se face numai după decontaminarea completă a vehiculelor, echipamentelor și containerelor, conform protocolului scris de biosecuritate al fiecărei unități.

3.4. Personal și responsabilități

(1) Personalul sanctuarului nu poate presta simultan activitate în centrul de reabilitare; excepție fac medicii veterinari/specialiști autorizați pentru intervenții punctuale justificate.

(2) Structura minimă a sanctuarului:

- a) medic veterinar angajat sau asociat contractual;
- b) cel puțin un îngrijitor permanent;
- c) responsabil (manager), care poate fi reprezentat de (2)a sau 2(b).

(3) Personalul nou beneficiază, anterior începerii activității și ulterior periodic, de instruire documentată privind biosecuritatea, îngrijirea specifică pe specie, gestionarea stresului și intervenția de urgență; planul anual de formare este aliniat standardelor internaționale recunoscute; recomandarea unor resurse relevante pentru planul anual va fi realizată de CNSRAS.

3.5. Comunicarea și colaborarea interinstituțională

(1) Relațiile sanctuar-centru se desfășoară exclusiv prin documente oficiale: referat de evaluare, proces-verbal de predare-primire, raport medical.

(2) Transferul unui exemplar se realizează numai în baza dosarului de evaluare complet și a avizelor/permisele prevăzute de legislația aplicabilă.

3.6. Control și verificare

(1) Autoritățile competente verifică periodic: respectarea distanței minime și a separării funcționale; existența și aplicarea planului de biosecuritate; corectitudinea documentației de transfer; respectarea normelor de bunăstare și a managementului personalului.

(2) Constaterea funcționării comune, a partajării de resurse sau a schimbului neautorizat de animale constituie abatere gravă și poate conduce la revizuirea, suspendarea sau retragerea autorizațiilor, potrivit legii.

IV. Competențele centrelor de reabilitare și ale sanctuarelor

4.1. Rolul centrelor de reabilitare

(1) Centrele de reabilitare sunt singurele unități autorizate să primească, trateze și evalueze exemplarele de faună sălbatică aflate în dificultate.

(2) Competențe și obligații:

a) primirea animalelor în impas de supraviețuire din teren sau preluarea acestora de la cetățeni;

b) trierea cazurilor în funcție de starea clinică, vârsta și potențialul de reabilitare;

c) realizarea unui plan medical și etologic individual, cu reintegrarea în mediul natural ca obiectiv prioritar;

d) documentarea evoluției și stabilirea prognosticului;

e) hotărârea statutului de neeliberabil exclusiv pe criterii medicale și comportamentale prevăzute de prezenta anexă;

f) recomandarea excepțională a transferului către sanctuar numai după epuizarea opțiunilor realiste de reabilitare/reintroducere;

g) eutanasierea când starea nu permite eliberarea, conform normelor veterinare;

h) raportare periodică către autoritățile competente privind cazurile, eliberările, eutanasierea și transferurile.

(3) Centrele nu pot menține exemplare în captivitate permanentă; reținerea temporară pentru monitorizare post-tratament nu poate depăși 180 de zile. Prelungirea termenului se poate aproba, în mod excepțional, pe baza unei justificări documentate care cuprinde estimarea duratei totale și motivarea medicală/ etologică (de exemplu, refacerea penajului, dobândirea independenței la puii unor specii de mamifere).

4.2. Rolul sanctuarelor

(1) Sanctuarele mențin pe termen lung doar exemplarele declarate neeliberabile sau exemplare confiscate din captivitate ilegală, din specii indigene, alohtone sau alohtone invazive; în cazul în care acestea fac parte din specii indigene, este necesară stabilirea de către un centru de reabilitare a statutului de „animal neeliberabil” pentru aprobarea captivității permanente.

(2) Atribuții și limitări:

a) adăpost, hrană, îngrijire, supraveghere medicală permanentă;

b) nu primesc animale direct din teren și nu preiau exemplare fără dosar de evaluare complet;

c) nu desfășoară reabilitare sau eliberare, cu excepția colaborării tehnice la cererea centrelor (de exemplu animalele folosite ca surogat pentru pui orfani);

d) nu reproduc, comercializează sau expun public exemplare în scop de divertisment ori profit;

e) asigură densități/compatibilități adecvate și monitorizează apetitul, utilizarea spațiului, interacțiunile;

f) țin evidență individuală completă (identificare unică, istoric medical/comportamental, scopul menținerii);

g) raportează anual autorităților lista completă a exemplarelor și starea acestora;

h) permit accesul autorităților de control și al specialiștilor desemnați.

4.3. Rolul autorităților competente

a) Autoritatea pentru Protecția Mediului derulează procedura de emitere/revizuire a autorizației de mediu și verifică îndeplinirea condițiilor impuse;

b) Garda Națională de Mediu exercită controlul respectării legislației și a condițiilor din autorizații;

c) ANSVSA/DSVSA verifică sănătatea, biosecuritatea și bunăstarea, inclusiv procedurile de eutanasiere;

d) Consiliul Național al Specialiștilor în Reabilitarea Animalelor Sălbatică coordonează lista națională a specialiștilor în fauna sălbatică pentru comisiile de evaluare și gestionarea datelor obținute în urma reabilitării, fără să-și însușească fără acord drepturile de autor pentru acestea.

4.4. Specialistul în fauna sălbatică

(1) În comisiile prevăzute la pct.6.3 participă un specialist independent în fauna sălbatică, înscris pe lista națională aprobată de CNSRAS.

(2) Desemnarea pentru fiecare caz se face de APM teritorială, prin alocare aleatorie din lista CNSRAS; în caz de conflict de interese, specialistul este înlocuit de drept. Cheltuielile de deplasare și diurna sunt suportate de solicitant.

(3) Atribuții: verifică respectarea criteriilor științifice, analizează dosarul complet, efectuează vizită la fața locului dacă este necesar, emite aviz scris motivat și formulează observații în procesul-verbal; participă la reevaluarea anuală când este desemnat.

(4) Independență: specialistul nu poate fi angajat, colaborator sau membru al organizației sau instituției solicitante; nu evaluează cazuri din unități cu care a avut relații profesionale contractuale în ultimii 3 ani; nu este remunerat în funcție de rezultat; respectă confidențialitatea.

(5) Forță juridică: avizul specialistului este obligatoriu pentru validitatea procedurii; Comisia poate deroga doar motivat tehnic, consemnat în proces-verbal.

(6) Revocarea sau suspendarea calității de specialist se dispune de CNSRAS, la propunerea motivată a APM, GNRM ori din oficiu, pentru: conflict de interese nedeclarat, abateri grave de la standardele profesionale (inclusiv avize nefundamentate repetate), încălcarea confidențialității, neprezentări nejustificate ori sancțiuni profesionale/ penale incompatibile. Măsura se ia cu respectarea dreptului la apărare, putându-se dispune suspendare provizorie până la 90 de zile pe durata verificărilor; decizia se comunică APM și este executorie și impune interdicția de desemnare 24 de luni. Reînscirerea se poate solicita după termen, cu dovada remedierii cauzelor.

V. Scopurile permise pentru menținerea în captivitate

5.1 Principiu general.

Captivitatea permanentă este o măsură excepțională, aplicabilă exclusiv exemplarelor declarate neeliberabile conform prezentei anexe și numai dacă se pot asigura condiții de bunăstare corespunzătoare.

5.2 Scopuri permise

(1) Contribuția exemplarului la programe de conservare ex-situ. Permisă dacă:

- (i) specia este strict protejată ori amenințată;
- (ii) captivitatea contribuie direct la un program de conservare ex-situ recunoscut oficial de autoritățile competente (național sau internațional);
- (iii) descendenții sunt destinați exclusiv conservării sau educației, nu comercializării; unitatea publică un raport anual privind reproducerea exemplarelor și destinația puilor.

(2) Animale surogat - Permisă pentru indivizi din anumite specii cu comportament social adecvat față de pui conspecifici, care pot facilita învățarea comportamentului natural al acestora; aprobare pe caz, cu justificare, durată limitată și monitorizare continuă. Pentru acest scop, se pot transfera exemplare din centrele de reabilitare către sanctuare, cu scopul exclusiv de a fi crescuți de exemplare aflate în captivitate permanentă, pe baza unei fișe de transfer temporar; păstrarea acestora în captivitate permanentă este strict interzisă conform prezentei legi, centrul de reabilitare păstrându-și răspunderea pentru eliberarea ulterioară a acestora.

(3) Educație și conștientizare publică. Permisă numai dacă:

- a) animalul are toleranță demonstrată la prezența umană, fără stres cronic/stereotipii;
- b) expunerea este limitată ca durată/frecvență/intensitate și aprobată în planul individual;

c) activitățile sunt non-invazive și non-comerciale, orientate spre conservare și realizate în cadrul sanctuarului sau în parteneriat cu instituții de învățământ/conservare. Este interzisă utilizarea pentru spectacole, dresaj, filmări comerciale sau divertisment.

5.3 Interdicții generale

Nu se aprobă captivitatea permanentă din motive afective/estetice/popularitate; statutul de „mascotă” nu constituie temei; sanctuarele nu funcționează ca grădini zoologice și nu realizează venituri din expunere comercială.

VI. Procedura de evaluare și avizare

6.1 Principii generale

(1) Evaluarea și avizarea pentru captivitate permanentă se fac în scopul asigurării unei decizii fundamentate medical și etologic, documentate integral și revizuibile pe baza monitorizării ulterioare.

(2) Procesul este realizat de centrul de reabilitare și sanctuar, împreună cu autoritățile competente.

(3) Prezentă procedura este distinctă de reglementarea/autorizarea de mediu și nu o substituie.

6.2 Etapele evaluării

(1) Evaluarea medicală primară - efectuată de medicul veterinar asociat centrului, după stabilizarea clinică.

(2) Evaluarea comportamentală - realizată de specialist, în colaborare cu medicul veterinar; stabilește capacitatea de adaptare, prezența imprimării/habituării severe și a stresului cronic.

(3) Determinarea prognosticului - medicul veterinar stabilește prognosticul vital și funcțional, conform Tabelului A (patologii incompatibile cu eliberarea ulterioară) și criteriilor de captivitate etică.

(4) Referatul justificativ - conține: identificarea și microcipul; istoricul clinic/etologic; evaluarea bunăstării; motivul imposibilității eliberării; propunerea motivată (captivitate permanentă/eutanasiere/reabilitare suplimentară).

(5) Transmiterea dosarului - dosarul complet (referat + fișe medicale/etologice + documente de identificare) se transmite electronic și fizic către APM, GNM și DSVSA.

6.3 Comisia de avizare

(1) Decizia finală aparține Comisiei mixte pentru cazuri de captivitate permanentă, compusă din:

- un reprezentant APM;
- un reprezentant DSVSA;

- un specialist independent în fauna sălbatică (din alt județ, neafiliat solicitantului), desemnat potrivit prezentei anexe.

(2) Comisia se întrunește anual sau ori de câte ori este necesar; deciziile se adoptă prin consens. În caz de divergență, avizul specialistului este determinant, cu motivarea expresă în procesul-verbal.

6.4 Criterii de decizie

(1) Aprobare captivitate permanentă - dacă sunt îndeplinite cumulativ: imposibilitatea eliberării, criteriile minime de bunăstare (conform Anexei nr.1 a prezentei legi), planul individual de îngrijire și supraveghere.

(2) Reabilitare suplimentară - dacă există șanse realiste de adaptare ulterioară; se stabilesc obiective, durată și indicatori.

(3) Eutanasiere - dacă suferința este ireversibilă și captivitatea nu poate asigura o viață fără durere/stres permanent.

(4) Decizia de păstrare în captivitate este motivată și semnată de toți membrii comisiei.

6.5 Termene

(1) Dosarul se transmite în maximum 30 de zile de la finalizarea tratamentului medical.

(2) Comisia emite decizia în maximum 60 de zile de la primirea dosarului complet.

(3) În urgențe (suferință acută), medicul veterinar poate dispune eutanasia imediată.

6.6 Documente obligatorii

(1) Dosarul conține: referatul justificativ (model Anexa nr.2), fișe medicale și etologice, dovada microcipării/ identificării, fotografii recente, proces-verbal/fișă de internare în cadrul centrului. Dosarele incomplete sau fără semnăturile obligatorii se resping.

6.7 Înregistrare și trasabilitate

(1) Cazurile aprobate se înscriu într-o bază de date națională administrată de CNSRAS și publicată anual de APM, conținând: microcip, specie/sex/vârstă estimată, data aprobării, sanctuarul, motivația și scopul menținerii în captivitate.

VII. Reevaluarea și monitorizarea exemplarelor

7.1 Principii generale

(1) Toate exemplarele aflate în captivitate permanentă sunt supuse monitorizării continue și reevaluării anuale.

7.2 Monitorizarea pe termen lung

(1) Sanctuarul implementează un plan intern care include: examene medicale periodice (minim trimestrial), evaluarea comportamentală și a stresului, actualizarea îmbogățirii ambientale, consemnarea oricăror modificări majore.

(2) Observațiile se înscriu într-un registru semnat de medicul veterinar responsabil.

7.3 Reevaluarea anuală

(1) Reevaluarea este efectuată de o comisie formată din: medicul veterinar asociat sanctuarului; un specialist independent conform art.4.4.(1-6) și este urmată de aprobări ale APM și DSVSA teritoriale.

(2) Se verifică: valabilitatea condițiilor care au justificat captivitatea; scorul bunăstării; comportamentele adaptative și semnele de stres cronic; corectitudinea documentației.

(3) Rezultatul se consemnează într-un proces-verbal anexat anual la fișa individuală.

7.4 Revocarea statutului

(1) Statutul de captivitate permanentă se revocă dacă:

- a) animalul demonstrează capacitate de adaptare pentru reintegrare în natură;
- b) condițiile din sanctuar nu mai corespund standardelor de bunăstare;
- c) se constată suferință cronică sau deteriorare ireversibilă a calității vieții;
- d) a încetat scopul aprobat (conservare/educație/părinte surogat).

(2) Măsuri: transfer temporar în centru pentru re-evaluare; relocare într-o altă unitate acreditată; eutanasiere dacă suferința este severă și ireversibilă.

7.5 Supravegherea autorităților

(1) Autoritățile pot dispune controale, prelevări de probe și reevaluări suplimentare.

(2) În cazuri grave, autorizația sanctuarului poate fi suspendată până la remedierea deficiențelor.

7.6 Arhivare

(1) Toate rapoartele și procesele-verbale se arhivează 10 ani și sunt disponibile autorităților și instituțiilor cu competențe legale.

VIII. Raportarea și transparența activității

8.1 Principii

(1) Transparența și raportarea periodică asigură legalitatea, etica și profesionalismul activității sanctuarelor, cu respectarea normelor privind protecția datelor și conservarea speciilor.

8.2 Obligațiile sanctuarelor

(1) Sanctuarul transmite anual, până la 31 ianuarie, către GNM, APM și DSVSA un Raport de activitate conținând cel puțin:

1. date de identificare (denumire, cod autorizare, adresă, responsabil, personal);
2. lista exemplarelor (specie, sex, vârstă, microcip, data aprobării, proveniență);
3. statut actual (activ, decedat, transferat, reevaluat, eutanasiat);
4. scopul menținerii (conservare, îngrijire substitutivă, educație);
5. intervenții medicale/etologice majore;
6. rezultatele reevaluărilor anuale;
7. măsuri de îmbunătățire;
8. sinteza incidentelor/neconformităților.

(2) Raportul are format standard, se transmite electronic și este semnat digital.

(3) Sanctuarele mențin o versiune publică a raportului anual (date agregate, neidentificabile) pe site sau la sediu; număr de animale și grupe de specii; scopuri; acțiuni educative/conservative; măsuri de îmbunătățire ale mediului pentru animalele captive.

8.3 Obligațiile centrelor de reabilitare

(1) Centrele includ în raportul lor anual: lista exemplarelor propuse pentru captivitate; copiile deciziilor comisiei; justificarea transferurilor; rezultatele reevaluărilor aferente cazurilor monitorizate.

8.4 Neconformități

(1) Lipsa raportării sau datele false/incomplete constituie abatere gravă și pot atrage: suspendarea temporară a autorizației, interzicerea primirii de noi exemplare și sancțiuni contravenționale potrivit legii.

IX. Leziuni și patologii nereabilitabile

9.1 Principii

(1) Este nereabilitabil animalul care, în urma evaluării medicale și comportamentale, prezintă leziuni/deficite funcționale ori tulburări neurologice ireversibile care:

- a) compromit hrănirea, deplasarea, orientarea sau protecția;
- b) generează durere ori suferință cronică;
- c) fac imposibilă adaptarea la mediul natural cu șanse egale de supraviețuire cu ale conspecificilor săi.

(2) În aceste situații, captivitatea permanentă se permite numai dacă poate garanta bunăstare stabilă; în caz contrar, se impune eutanasia, potrivit normelor veterinare.

(3) Categoriile și unele exemple de leziuni se regăsesc în Tabelele A și B (Anexa nr.2).

Notă: pot exista excepții specifice fiecărei specii/individ. Fiecare caz se decide individual de medicul veterinar specialist, pe baza evaluării clinice și comportamentale documentate. Includerea în Tabelul B nu conferă automat dreptul la captivitate; acceptarea este posibilă doar dacă sunt îndeplinite toate criteriile de bunăstare și nu există durere/stres cronic. Orice deteriorare impune reevaluare imediată.

9.2. Determinarea cazurilor-limită

- (1) Pentru situațiile intermediare încadrate în Tabelul B, decizia de transfer către sanctuar se ia de Comisia de avizare, prin consens, pe baza:
 - a) evaluării clinice și comportamentale;
 - b) observației continue de minimum 30 de zile;
- (2) Metodologia de observare și grilele de scor se aplică potrivit Anexei nr.2.

X. Indivizi neeliberabili eligibili pentru captivitate permanentă

10.1 Principii de eligibilitate

- (1) Captivitatea permanentă se aprobă exclusiv pentru indivizi declarați neeliberabili, dacă:
 - a) sunt îndeplinite toate criteriile de bunăstare fizică și psihică conform 10.2;
 - b) captivitatea are scop justificat și verificabil (conservare, educație), conform secțiunii 5.
- (2) Aprobarea se acordă individual, în baza referatului justificativ și a avizului scris al specialistului independent desemnat din alt județ.

10.2 Condiții cumulative de eligibilitate Exemplarul trebuie să îndeplinească simultan:

- (1) stare clinică stabilă, fără durere, prurit, disconfort sau tratamente invazive continue;
- (2) mobilitate funcțională în incintă (deplasare, hrănire, comportamente naturale esențiale);
- (3) adaptare comportamentală fără semne de stres, apatie, automutilare ori hiperreactivitate;
- (4) interacțiune cu oamenii limitată la îngrijire/monitorizare, fără dependență comportamentală;
- (5) habitat compatibil cu nevoile fiziologice și etologice ale speciei;

10.3 Interdicții ferme

Nu se aprobă captivitate permanentă pentru:

- (1) exemplare cu durere, disconfort ori suferință cronică;

- (2) indivizi cu dependență medicală zilnică sau tratamente stresante;
- (3) animale senescente cu adaptare limitată, mobilitate scăzută ori apetit instabil;
- (4) cazuri cu comportamente patologice persistente (autoagresiune, stereotipii, apatie);
- (5) propuneri întemeiate pe motive afective/estetice/de imagine;
- (6) specii pentru care sanctuarul nu poate asigura condițiile minime de habitat și îmbogățire ambientală.

10.4 Procedura de validare

- (1) Evaluarea inițială este realizată de medicul veterinar curant;
- (2) Dosarul complet se transmite Comisiei;
- (3) Comisia aprobă captivitatea numai dacă documentația este completă și avizul specialistului confirmă compatibilitatea cu bunăstarea;
- (4) Statutul se reevaluează anual; orice semn de deteriorare medicală sau comportamentală impune revizuire imediată.

XI. Eutanasia: principii și proceduri

(1) Eutanasia este o procedură medicală aplicată pentru prevenirea suferinței ireversibile sau închiderea unui caz nerecuperabil, când nu există opțiuni realistă de reabilitare ori menținere în captivitate fără durere și stres. În situațiile în care moartea este iminentă sau suferința este acută, iar leziunile sunt incompatibile cu eliberarea, un medic veterinar nespecialist poate decide procedura, urmată de completarea fișei de eutanasiere, notificarea ANSVSA și APM în 5 zile lucrătoare.

(2) Se utilizează exclusiv metodele prevăzute de ANSVSA și de Colegiul Medicilor Veterinari, aliniate recomandărilor WOA (OIE), AVMA, BSAVA.

(3) În centre și sanctuare se aplică metoda cea mai umană disponibilă, constând, de regulă, în:

- a) sedare (și analgezie, după caz) prealabilă;
- b) metodă farmacologică aprobată care induce rapid inconștiența și moartea fără durere.

(4) Alegerea metodei ține seama de specie, talie, vârstă, stare fiziologică și condițiile de mediu.

(5) Până la adoptarea unui ordin specific pentru animalele sălbatice, se aplică prin analogie metodologiile pentru animale de companie/laborator/de interes cinegetic, adaptate fiziologiei speciei, conform legislației în vigoare.

(6) Sunt interzise metodele care pot produce panică, agitație, asfixie lentă sau alte suferințe.

(7) Fiecare procedură se înscrie în Registrul de eutanasiere al unității (fizic sau electronic), care cuprinde:

- a) data și ora;
- b) specie, identificare, număr intern;
- c) diagnostic final și justificare;
- d) metoda;
- e) numele și semnătura medicului;
- f) destinația cadavrului (incinerare; examen post-mortem;

utilizare pentru cercetare instituțională;

predare DSVSA în caz de suspiciune a unei boli infecțioase).

(8) Executarea eutanasiei oricărui animal de către persoane neautorizate constituie infracțiune potrivit Legii nr.205/2004.

(9) Aplicarea unei metode neaprobate sau fără sedare prealabilă, când este indicată, atrage răspundere disciplinară și profesională.

Notă de fundamentare: Standardele tehnice se bazează pe ghiduri BSAVA, IWRC, BWRC, AZA, GFAS, EAZA, RSPCA, IUCN, AVMA, WOAHO/OIE, EFSA, FA JVC (2010-2023) și pe bune practici internaționale pentru evaluarea și asigurarea bunăstării animalelor sălbatice în captivitate

Anexa nr.2 la Legea nr.205/2004

Instrumente standard pentru evaluare, avizare și monitorizare în cazul captivității permanente a exemplarelor de faună sălbatică neeliberabile

2.0 Tabele de referință

Tabel A - Leziuni și patologii nereabilitabile, care impun eutanasia

Categorie	Exemplu/Descriere	Motivație/Consecințe
Amputări	Pierderea totală a unui membru locomotor esențial (membru anterior la toate speciile, membru posterior la păsări)	Pierderea funcției de zbor/deplasare, imposibilitatea procurării hranei La păsări, indiferent de talie, se dezvoltă patologii ale membrului omolog (din cauza suprasolicitării compensatorii) ulterior amputării unui membru posterior, iar în captivitate pot supraviețui fără durere doar prin aplicarea de dispozitive protetice adaptate
Orbire bilaterală	- Leziuni oculare ireversibile sau atrofie optică bilaterală - Orbire bilaterală din alte cauze, declarată ireversibilă	- Imposibilitatea orientării și evitării pericolelor - Deficitul ireversibil anulează autonomia (hrănire, orientare, evitare prădători), blochează comportamentele naturale și provoacă stres și suferință cronică
Leziuni neurologice cronice	- Paralizii, tremor permanent, ataxie, convulsii, pierderea reflexelor posturale - paralizie cu lipsa durerii profunde; pododermatită severă (gr.4/5)	- Lipsa controlului motor, risc de traumă, stres sever
Fracturi consolidate vicios	Deformări scheletale care afectează mersul, zborul sau apucarea prăzii, fracturi calusate vicios, cu scădere >10% a lungimii osului lung	Limitare funcțională ireversibilă a mobilității, durere cronică
Leziuni articulare ireversibile	Dislocări cronice, artrită degenerativă severă Leziuni extinse ale tendonului patagial	Mobilitate compromisă, durere constantă
Deficite respiratorii sau circulatorii cronice	Fibroză pulmonară, insuficiență cardiacă, leziuni post-traumatice pulmonare	Toleranță scăzută la efort, suferință respiratorie permanentă
Tulburări metabolice netratabile	Rahitism sever, insuficiență renală cronică, insuficiență hepatică	Necesită tratament constant și stresant, fără șanse de ameliorare
Comportamente de autoagresiune severă	Auto-mutilare repetată, auto-rănire, stereotipii violente	Suferință psihică cronică, risc de infecție și agravare
Leziuni craniene cu afectare cognitivă	Traume cerebrale cu pierderea orientării și reacției la stimuli	Risc de coliziune, incapacitate de adaptare, suferință continuă
Neoplazii invazive	Tunori maligne extinse, hemangiosarcoame, osteosarcoame	Durere, cachexie, prognostic rezervat

Răni infectate incurabile/infecții sistemice	Septicemii agravante, osteomielite cronice	Durere și suferință ireversibilă
Anomalii congenitale severe	Malformații ale membrilor, maxilarului, ochilor sau organelor interne	Incapacitate de hrănire și supraviețuire independentă, potențiala transmitere a unor patologii congenitale
Encefalită virală	Boala Newcastle, influență aviară, encefalita cauzată de virusul West Nile	Mortalitate ridicată și risc epidemiologic ridicat; sechele neurologice permanente post-infecție

În toate cazurile, decizia finală aparține medicului veterinar specialist, pe baza unui diagnostic clinic și comportamental documentat

Tabel B - Patologii potențial compatibile cu captivitatea permanentă

Categorie	Descriere	Criterii minime de bunăstare pentru acceptare
Leziuni ortopedice consolidate care limitează parțial mobilitatea	Deficite locomotorii moderate (afectare parțială a zborului sau mersului), fără durere activă	Capacitate de deplasare în incintă, comportament stabil, absența durerii
Luxații cronice reduse	Mobilitate parțial limitată, dar compatibilă cu deplasarea în captivitate	Mișcare liberă în habitat artificial, fără suferință evidentă
Orbire unilaterală	Pierderea vederii la un ochi Pierderea parțială a acuității vizuale	Adaptarea comportamentală, orientare bună în mediu cunoscut
Deformări minore congenitale	Anomalii nefuncționale (ex. degete fuzionate, coadă scurtă)	Fără afectare a calității vieții sau a comportamentului natural
Imprintare sau habituare severă	Asociere permanentă cu oamenii, imposibilitatea de reintegrare	Absența stresului în prezența umană, toleranță stabilă, fără autoagresiune
Lipsa funcției prădătoare/apucării prăzii	De exemplu, la răpitoare sau mustelide cu leziuni ale ghearelor sau ciocului	Hrănire asistată posibilă comportament echilibrat, greutate stabilă
Vârsta avansată, cu adaptare bună	Indivizi vârstnici cu deficite minore, dar stabili	Evaluare medicală pozitivă, absența durerii cronice, comportament calm
Tulburări locomotorii moderate	Limitări ușoare care permit viață activă în incintă	Dovada adaptării la mediu, activitate normală, apetit și interacțiune normală
Patologii ale sistemului reproducător sau ale bazinului la femele, cu îngustarea canalului	Fraktură de bazin sudată vicios Stricturi/fibroză vaginală post-distocie/rupturi vechi Malformații congenitale de bazin Luxație sacro-iliacă veche cu rotație de hemibazin Sinostoză de simfiză pubiană	Durere cronică și risc de distocie fetală; incapacitate de reproducere În teren, exemplarele care nu se reproduc consumă resurse și intră în competiție cu indivizii cu potențial de înmulțire, afectând structura populației
Insuccesul reabilitării din alte motive	Trei eșecuri consecutive de reabilitare	Incapacitate de hrănire și supraviețuire independentă, prelungirea suferinței

2.1. Model de referat justificativ pentru evaluarea și decizia privind captivitatea permanentă a unui exemplar de faună sălbatică

Notă de utilizare: prezentul model se folosește împreună cu instrumentele din Anexa nr.2: 2.1 Referat Justificativ, 2.2 Model fișa medicală, 2.3 Fișa etologică, 2.4 Proces-verbal Comisie, 2.5 Formular predare-primire, 2.6 Model Registru de eutanasi

I. Date generale de identificare

- Caz nr. _____
- ID intern: _____
- Specie: _____
- Sex: _____
- Vârsta estimată: _____
- Identificare unică: microcip/inel/marcaj/alt sistem aprobat -
Cod _____
- Data internării în centru: _____
- Sursa de proveniență: ☐ centru reabilitare ☐ confiscare ☐ predare voluntară ☐ altă
situație: _____
- Locația de proveniență: _____
- Motivul preluării din mediul natural: _____
- Regimul actual de deținere: ☐ centru de reabilitare ☐ sanctuar ☐ altă locație
autorizată: _____

II. Evaluare medicală

- Diagnostic (e) clinic (e) principală (e):

- Investigații paraclinice efectuate (atașați rapoartele):
radiografii/ecografie/hematologie-biochimie/serologie/imagistică avansată/alte:

- Tratamente aplicate & perioadă:

- Evoluția cazului:

- Prognostic (motivat): ☐ favorabil reabilitare ☐ incert (re-evaluare) ☐ nefavorabil

Evaluare durere: scor clinic/instrumental _____;
descriere: _____

III. Evaluare comportamentală și etologică

- Perioada și condițiile observației inițiale: _____

- Răspuns la stres (manipulare/captivitate): _____

- Imprimare/habituare/dependență față de om: _____

- Comportamente stereotipe/autoagresive (descriere): _____

- Interacțiune cu conspecificii (dacă aplicabil): _____

IV. Rezumat evaluare a bunăstării

Scor per domeniu: 0= optim, 1= minor, 2=moderat, 3=sever

Criterii minime de acceptare în captivitate: niciun domeniu cu scor 3; cel mult un domeniu cu scor 2; scor total ≤ 6 ; absența durerii/disconfortului cronic

Domeniu	Scor (0-3)	Observații relevante/probe
D1 Nutriție		
D2 Mediu		
D3 Sănătate		
D4 Comportament		
D5 Stare mentală		
Scor total		

- Condiții minime îndeplinire ☐ DA ☐ NU

- Concluzie bunăstare: ☐ acceptabil pentru captivitate ☐ neacceptabil/ risc de suferință cronică

V. Dovezi obligatorii anexate

Bifați documentele atașate și indicați codul/denumirea fișierului, dacă este cazul.

- ☐ Fișe medicale complete
- ☐ Imagini radiologice/ecografie/analize laborator (ex.paraclinice)
- ☐ Fișe de monitorizare comportamentală ≥ 30 zile (Anexa 2.3)
- ☐ Înregistrări video/audio relevante
- ☐ Raport privind nivelul de stres (scoruri standardizate)
- ☐ Dovada identificării unice (microcip/inel/alta _____)
- ☐ Raport specialist independent
- ☐ Plan de îngrijire pe termen lung
- ☐ Alte probe

VI. Propunerea privind măsura recomandată

(ordinea decizională - eutanasia este opțiunea prioritară atunci când documentația arată suferință ireversibilă/prognostic inacceptabil)

Bifați o singură variantă și motivați

☐ EUTANASIE - Motivare:

Probe: leziuni ireversibile documentate/score durere/prognostic etc.:

☐ CAPTIVITATE PERMANENTĂ - Motivare:

☐ REABILITARE SUPLIMENTARĂ și TESTARE - Motivare și plan (obiective, durată, indicatori):

Condiții pentru eliberare după reabilitare: evaluare comportamentală pre-eliberare; test de independență alimentară; plan post-eliberare (ex. monitorizare GPS, după caz).

☐ ELIBERARE IMEDIATĂ (doar dacă toate criteriile sunt îndeplinite) - Plan de reintegrare/monitorizare:

VII. Justificarea deciziei

Argumentare științifică și etică

VIII. Avize și semnături (pre-comisie)

- Medic veterinar curant

Nume: _____

Semnătură: _____ Data: _____

- Specialist independent:

Nume: _____

Instituție/Organizație: _____

Aviz: ☐ Favorabil ☐ Cu restricții ☐ Nefavorabil

Observații:

- Semnătură: _____ Data: _____

IX. Decizia Comisiei/Validarea finală

(se atașează și modelul Anexa 2.5- Proces-verbal Comisie)

- Proces-verbal nr.: _____ Data: _____

- Decizie: ☐ Aprobat ☐ Respins ☐ Reevaluare obligatorie

(termene/condiții): _____

- Nume și semnături membri comisie:

X. Arhivare și transmitere

Referatul și anexele se păstrează minim 10 ani

Copie digitală semnată electronic se transmite către APM, GNM și ANSVSA/DSVSA în max. 30 de zile de la decizia Comisiei.

2.2 Model fișă medicală

Scop: documentează starea clinică, intervențiile și prognosticul, ca bază pentru decizia de menținere în captivitate

A. Identificare caz

- ID intern: _____; An: _____

- Specie: _____ Sex: ☐ M ☐ F ☐ Necunoscut

- Vârsta estimată: _____

- Identificare: ☐ Microcip nr. _____ ☐ Inel _____ ☐ Alt marcaj _____

- Data internării: _____ Ora: _____

- Sursa: ☐ Centru reabilitare ☐ Confiscare ☐ Predare voluntară ☐ Altă situație:

B. Diagnostiche principale:

1) _____

2) _____

3) _____

C. Investigații efectuat (anexați rapoarte): ☐ Hematologie ☐ Biochimie ☐ Parazitologie ☐ Radiografie ☐ Ecografie ☐ CT/RMN ☐ Endoscopie ☐ Culturi/antibiogramă ☐ Altele:

- Rezumat rezultate: _____

D. Tratamente aplicate (medicamente/doze/interval/durată):

Data	Medicament/substanță	Doză	Cale	Frecvență	Durată	Observații

E. Evoluția cazului

T0 (internare): _____

T1 (ziua ____): _____

T2 (ziua ____): _____

Status curent (ziua ____): _____

F. Evaluarea durerii

- Scor durere (0-3): ☐0 ☐1 ☐2 ☐3

- Instrument: ☐ Glasgow alte scale ☐

Scor clinic intern

Descriere semne: _____

G. Prognostic

☐ Favorabil pentru reabilitarea funcțională

☐ Incert (re-evaluare)

☐ Nefavorabil pentru reabilitarea funcțională

Motivare: _____

H. Semnături

Medic veterinar: _____ Data: _____

2.3. Fișa etologică

Scop: documentează adaptarea comportamentală, nivelul de stres și interacțiunile relevante pentru decizia de menținere în captivitate permanentă

Setare observație

- Perioadă: _____ - _____ (≥ 30 zile când e cazul)

- Fereastră orală: _____

- Observator (i): _____

- Condiții de mediu: _____

Răspuns la stres/manipulare

- La apropiere umană: ☐ calm ☐ evitant ☐ agresiv ☐ apatic
- La capturare/manipulare: ☐ minim ☐ moderat ☐ sever
- Indicatori fiziologici (dacă sunt disponibili): FC/FR/Temp.: _____

C. Imprimare/Habitare ☐ Absentă ☐ Ușoară ☐ Moderată ☐ Severă

Descriere: _____

D. Interacțiuni conspecifice ☐ Pozitive ☐ Neutre ☐ Conflictuale ☐ Izolare voluntară

Detalii: _____

E. Stereotipii/autoagresiune ☐ Absent ☐ Prezent (descriere frecvență/durată):

F. Grilă observațională zilnică (exemplu de pagină)

Nr. crt.	Ora	Data	Context (hrană/odihnă/îngrijire)	Interacțiuni	Scop stres (0-3)	Comportamente cheie	Observații

Alte observații: _____

G. Concluzie etologică

- Nivel stres: ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3
- Adaptare: ☐ corespunzător ☐ parțial ☐ necorespunzător
- Recomandare: ☐ reabilitare ☐ captivitate permanentă ☐ eutanasiu ☐ re-evaluare la ___ zile

Nume și semnătură specialist: _____ Data: _____

2.4. Proces-verbal Comisie

Nr.: _____

Data: _____

Ora: _____

Locul: _____

Componență:

- APM: _____

- DSVSA: _____

- GNM: _____

- Specialist independent (jud. _____, afiliat _____): _____
 Ordinea de zi: analiza dosarului nr. _____ (specie _____,
 ID _____)

I. Verificare dosar ☐ Complet ☐ Incomplet (lipsuri: _____)

II. Analiza pe puncte

Medical (prognostic): _____

Evaluarea bunăstării (scor/observații): _____

Etologic (adaptare/stres): _____

Legal (identificare/trasabilitate/permise): _____

III. Decizie

☐ Aprobare captivitate permanentă

Sanctuar: _____

Condiții/termeni: _____

☐ Reabilitare suplimentară (obiective/termene/indicatori: _____
 _____; re-evaluare la _____ zile)

☐ Respinge propunerea (motivare: _____)

IV. Obligații de raportare/monitorizare _____

V. Opinii separate (dacă există): _____

Semnături membri: APM: _____ DSVSA: _____ GNM: _____

Specialist: _____

2.5. Formular predare-primire (centru-sanctuar)

A. Date generale

Formular nr.: _____

Data: _____

De la (unitate): _____ Către (unitate): _____

A. Identificare exemplar

Specie: _____ Sex: ☐ M ☐ F ☐ Necunoscut

ID: ☐ Microcip nr. _____ ☐ Inel închis cod _____ ☐ Alt marcaj _____

Vârstă estimată : _____

B. Stare de predare

Greutate: _____

Stare de întreținere (1-5): _____

Leziuni/deficite: _____

Trat. administrare ultimele 48h: _____

Observații comportamentale: _____

C. Documente anexate

☐ Referat justificativ ☐ Fișa medicală ☐ Fișa etologică ☐ Fotografii ☐ PV comisie/
avize ☐ Permise/înregistrări ☐ Altele: _____

D. Condiții de transport și biosecuritate

Tip cușcă/contestație: _____

Dezinfectare efectuată: ☐ Da ☐ Nu

Recomandări la sosire (carantină, dietă, medicație): _____

E. Semnături

Predă (nume/funcție): _____ Semnătură: _____

Primește (nume/funcție): _____ Semnătură: _____

2.6. Registrul de eutanasi

Titular registru (unitate): _____ Cod autorizare: _____ An: _____

Nr. crt.	Data	Specie	ID (microcip/inel)	Diagnostic	Metodă	Medic Veterinar	Destinația cadavrului ^{*)}	Obs.

^{*)} Incinerare/examen post-mortem/cercetare/predare DSVSA (suspiciune infecțioasă)

Acest proiect de lege se consideră adoptat de Senat în forma inițială, în condițiile articolului 75 alineatul (2) teza a III-a din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI

MIRCEA ABRUDEAN